
Referentiebudgetten Openbare Ruimte Amsterdam

---

benchmark voor het geobjectiveerd ramen van lasten en baten

14838-008
eindrapport

Cebeon, 15 september 2015

I Inhoudsopgave

1	Inleiding	3
2	Toelichting onderzoeksanpak	4
3	Straatreiniging: vergelijking netto lasten Amsterdam met referentiegemeenten.....	6
4	Verhardingen: second opinion normbudget Amsterdam	8
5	Openbaar Groen: second opinion normbudget Amsterdam	9
6	Kademuren en bruggen: vergelijking netto lasten Amsterdam met referentiegemeenten	10
7	Verkeerstekens en -lichten: vergelijking netto lasten Amsterdam met referentiegemeenten.....	11
8	Openbare verlichting: vergelijking netto lasten Amsterdam met referentiegemeenten	12

---

1 Inleiding

algemeen

In opdracht van de gemeente Amsterdam heeft Cebeon onderzoek verricht ten behoeve van het bepalen van referentiebudgetten voor een aantal taakgebieden van Amsterdam. De gemeente Amsterdam wenst in het kader van het objectiveren van ramingen van baten en lasten (de ramingsfunctie) een geobjectiveerd beeld te hebben van de uitgavenpatronen voor een aantal taakgebieden. Door de lastenpatronen van de gemeente Amsterdam te vergelijken met die van zorgvuldig gekozen referenties ontstaat meer inzicht in de omvang en achterliggende kenmerken van de Amsterdamse lasten.

De onderhavige opdracht moest binnen een periode van circa 2 maanden nadere inzichten op hoofdlijnen opleveren voor het taakgebied Openbare Ruimte¹.

Binnen het taakgebied Openbare Ruimte is gevraagd om nader in te gaan op de volgende onderdelen:

- straatreiniging en gladheidsbestrijding;
- instandhouding verhardingen (wegen, straten, pleinen);²
- openbaar groen³;
- kademuren en vaste en niet bediende beweegbare bruggen;
- verkeerstekens en -lichten;
- straatverlichting/stadsilluminatie en openbare verlichting.

Door referentiebudgetten te bepalen ontstaat er een houvast voor de opdrachtgever om te zien welke budgetten er normaal gesproken door andere gemeenten aan de betreffende onderdelen worden besteed.

Het gaat daarbij om een eerste houvast op basis van externe gegevens buiten Amsterdam die als spiegel kunnen worden gehanteerd voor de lasten en baten binnen Amsterdam en kunnen worden gebruikt ten behoeve van de ramingsfunctie.

Bij het in kaart brengen van de omvang van de budgetten van andere gemeenten wordt gewerkt met een steekproef van gemeenten die voor het betreffende taakgebied al zoveel mogelijk lijken op Amsterdam. Voor zover kostenbepalende structuurkenmerken in Amsterdam in nog sterkere mate voorkomen, wordt hiervoor ook gecorrigeerd. Daarbij wordt gebruik gemaakt van landelijke ijkpunten en daarbij behorende structuurkenmerken die ten grondslag liggen aan de verdeling van de middelen in het gemeentefonds voor de taakgebieden Wegen/Water en Groen. Recentelijk heeft er groot onderhoud plaatsgevonden aan de verdeling van het gemeentefonds, waarbij ook deze taakgebieden zijn onderzocht. De uitkomsten van de ijkpunten geven daarmee voor alle Nederlandse gemeenten, waaronder ook de G4, het bedrag weer dat ze ontvangen vanuit het geobjectiveerde verdeelsysteem van het gemeentefonds.

Wanneer er uit de vergelijking tussen Amsterdam en de referentiegemeenten duidelijke verschillen overblijven, wordt in deze eerste verkennende vergelijking een aantal handvatten aangereikt voor mogelijke achtergronden/oorzaken van verschillen die eventueel in latere verdiepende onderzoeken verder kunnen worden verkend. Hierin zit mogelijk 'huiswerk' voor de gemeente.

De opzet, voortgang en bevindingen van het onderzoek zijn binnen Amsterdam in samenspraak met DMC afgestemd op lopende trajecten voor invoering van asset-management voor het beheer van de openbare ruimte. De Amsterdamse budgetten (centraal analysejaar is 2014) zijn teruggekoppeld op de gemeente, c.q. afkomstig van de asset-managers uit Amsterdam.

---

¹ De verzameling/analyses hebben tot en met week 26 plaatsgevonden. Vervolgens is deze rapportage opgesteld.

² Het betreft het aanreiken van een referentiebudget als second opinion op de uitkomsten van berekeningen vanuit de assetmanagers.

³ Het betreft het aanreiken van een referentiebudget als second opinion op de uitkomsten van berekeningen vanuit de assetmanagers..

opzet rapportage

Achtereenvolgens wordt in deze rapportage ingegaan op de volgende onderwerpen:

- een korte toelichting op de onderzoeksaanpak (paragraaf 2);
- de vergelijking van de netto lasten van Amsterdam met de referentiebudgetten (vervolgparagrafen).

---

2 Toelichting onderzoeksaanpak

algemeen

In het kort kan de onderzoeksaanpak worden getypeerd aan de hand van drie stappen:

1. selectie bruikbare groep referentiegemeenten;
2. uitgavenanalyse om netto lastenpatronen vergelijkbaar te maken;
3. verschillenanalyse om belangrijkste verschillen en achtergronden daarbij in beeld te brengen.

referentiegemeenten op Amsterdams niveau

In overleg met de opdrachtgever is vooraf gekomen tot de selectie en benadering van een groep referentiegemeenten waarmee de Amsterdamse gegevens kunnen worden vergeleken. In het geval van Openbare Ruimte gaat het om een groep van circa 10 (voornamelijk GSB) gemeenten⁴, waaronder de overige drie G4-gemeenten.

Deze groep gemeenten is in overleg met de gemeente Amsterdam zorgvuldig gekozen en heeft voor dit taakgebied structuurkenmerken die tot een zoveel mogelijk vergelijkbare caseload als in Amsterdam leiden. Dit komt ook tot uitdrukking in de ijkpuntscores van het gemeentefonds voor deze taakgebieden. De ijkpuntscore van de referentiegemeenten voor Wegen/Water ligt duidelijk boven het gemiddelde van de overige 100.000+ gemeenten, waarmee al dichterbij in de buurt van het niveau van Amsterdam wordt gekomen. Bij het vergelijken van Amsterdam met de budgetten die de referentiegemeenten besteden, wordt vervolgens ook rekening gehouden met de resterende verschillen in scores op de verdeelmaatstaven uit de ijkpunten, zodat er sprake is van een zeer genuanceerde vergelijking⁵.

De scores van gemeenten op de financiële ijkpunten van het gemeentefonds zijn gebaseerd op brede landelijke onderzoeken, waarin een objectivering heeft plaats gevonden van de exogene (niet door gemeenten zelf te beïnvloeden) kostenverhogende omstandigheden met behulp van structuurkenmerken. De uitkomst van het ijkpunt levert een geobjectiverde (benchmark-)score per gemeente waarbij rekening is gehouden met deze exogene kostenfactoren. Aanvullende eigen keuzes van elke gemeente (bijvoorbeeld in de kwaliteit of afwijkende (efficiency) organisatie) kunnen tot een hiervan afwijkend eigen lastenniveau leiden. De ijkpuntscore is ook de basis voor het geobjectiverde bedrag dat uit het gemeentefonds wordt ontvangen voor het betreffende taakgebied. Een vergelijking van het Amsterdamse lastenniveau met de referenties levert derhalve inzicht op in de mate waarin de eigen keuzes van Amsterdam tot afwijkende lasten leiden.

In de ijkpunten van het gemeentefonds in de sfeer van de openbare ruimte wordt rekening gehouden met de volgende kostenbepalende factoren:

---

⁴ Deze gemeenten zijn zo vriendelijk geweest om hun medewerking te verlenen aan dit onderzoek en aanvullende vragen te beantwoorden. Deze medewerking heeft een bruikbaar beeld voor de netto lasten van de groep referentiegemeenten opgeleverd (binnen de beschikbare doorlooptijd).

⁵ In dit verband worden de budgetten van de referentiegemeenten gecorrigeerd (opgehoogd) naar Amsterdams niveau op basis van de verschillen in scores op de relevante structuurkenmerken.

- de omvang van het areaal door middel van een combinatie van een aantal fysieke kenmerken zoals aanwezige woonruimten en bedrijven, oppervlakte bebouwing, oppervlakte gemeente en meerkerigheid;
- de intensiteit van het gebruik van de openbare ruimte door middel van kenmerken als bebouwingdichtheid⁶, inwoners, klantenpotentiëlen⁷, aanwezige bedrijvigheid;
- overige kostenverhogende factoren zoals effecten van een slappe bodemgesteldheid (inclusief oeverlengte), aanwezigheid van (grote) historische kernen en water.

Via dergelijke kenmerken wordt - in financiële zin - ook rekening gehouden met kostennadelen in een complexere omgeving zoals deze zich in grote steden (en in het bijzonder in Amsterdam) voordoen. Dit is inclusief een grote centrumfunctie (intensievere verkeersstromen, veel bezoekers), oudere wijken, gedrag van de bevolking, kostenverhogende omstandigheden bij het uitvoeren van bepaalde taken.⁸

uitgavenanalyse

Vervolgens zijn zowel bij de referentiegemeenten als bij de gemeente Amsterdam gedetailleerde specificaties (gegevensbestanden) opgevraagd van alle begrotingsposten (Iv3-functies⁹). Hierbij zijn voor het afgesproken centrale analysejaar (begroting 2014¹⁰) alle posten doorgelopen waarin mogelijke netto lasten¹¹ voor het taakgebied zitten. In dit geval betreft het een vooraf afgesproken afbakening voor de nader te analyseren onderdelen binnen het taakgebied Openbare Ruimte.

Belangrijk doel hiervan is om bij alle gemeenten dezelfde afbakening van het taakgebied te hanteren en te voorkomen dat er uitwisseling optreedt met netto lasten van andere taakgebieden¹² (geen “appels met peren” vergelijken).

Een dergelijke uitgavenanalyse is van groot belang voor de vergelijkbaarheid van budgetten. In de praktijk blijken individuele gemeenten namelijk de afbakening van lasten/baten naar Iv3-functies verschillend te interpreteren en toe te passen. Niet alleen het hanteren van bepaalde functies, maar ook het al dan niet meerekenen van bepaalde kostensoorten, het werken met (egalisatie)reserves en het toerekenen aan of vanuit andere activiteiten (o.a. overhead) kan tussen gemeenten verschillen. In de uitgavenanalyse met dergelijke elementen rekening gehouden.

Met behulp van de uitgavenanalyses ontstaat er een beeld van een referentiebudget voor de verschillende onderdelen binnen de openbare ruimte. Het referentiebudget geeft aan welke netto lasten Amsterdam voor een onderdeel zou hebben, rekening houdend met de (exogene) kostenverhogende factoren voor Amsterdam.

⁶ Op basis van de maatstaf omgevingsadressendichtheid (OAD). De score van Amsterdam op deze maat voor gemiddelde bebouwingdichtheid is veruit het hoogste van alle Nederlandse gemeenten. Daarnaast ontvangt Amsterdam nog een extra bedrag voor lasten in de sfeer van Wegen/Water (voor zowel straatreiniging als infrastructuur) op grond van deze zeer hoge dichtheid (OAD boven drempelwaarde), waarmee tevens de bijzondere centrumfunctie van Amsterdam (o.a. veel bezoekers) wordt geïndiceerd.

⁷ Dit is een maat voor de centrumfunctie van een gemeente.

⁸ Bijvoorbeeld hogere kosten van onderhoud door smallere wegen/drukker verkeer (waaronder logistieke nadelen) of hogere kosten reiniging door meer bezoekers of onmogelijkheden om met standaard huisvuilbakken afval in te zamelen (met gevolgen voor straatverontreiniging).

⁹ Iv3 staat voor informatievoorziening voor derden. Dit betreft landelijke voorschriften voor de rubricering van lasten en baten in de exploitatie van gemeenten. Voor de onderdelen Wegen/Water betreft dit vooral onderdelen van hoofdfunctie 2 “Verkeer, vervoer en waterstaat “ (met name functies 210, 211, 221) en voor openbaar groen met name functie 560. Daarnaast zijn echter ook alle andere functies bekeken (waaronder algemene functies zoals mutaties reserves (980), bestuursondersteuning (002) e.d.), omdat in de praktijk blijkt dat gemeenten ook andere functies gebruiken.

¹⁰ Het betreft hier de geconsolideerde begroting, waarin ook de budgetten van de (voormalige) stadsdelen cq huidige bestuurscommissies zijn opgenomen.

¹¹ Dit betreft de bruto lasten minus de taakgerelateerde baten in de exploitatie.

¹² Voorbeelden zijn: afbakening/toerekeningen van lasten/baten ten opzichte van taakgebieden zoals Reiniging (huisvuil), Riolering of Ruimtelijke Ordening/Stadsvernieuwing.

rol referentiebudgetten

Bij de onderdelen ‘openbaar groen’ en ‘instandhouding verharding (wegen, straten, pleinen)’ wordt conform de opdracht het referentiebudget vergeleken met de opgave van de normbudgetten van de asset-managers (second opinion). Bij de overige onderdelen wordt het referentiebudget vergeleken met de feitelijke netto lasten van Amsterdam in de begroting 2014.

verschillenanalyse

In het referentiebudget is reeds rekening gehouden met de (exogene) kostenverhogende factoren. Wanneer er daarna nog verschillen resteren tussen het Amsterdamse budget en het referentiebudget, gaat het derhalve nog om effecten van eigen keuzes (voorzieningenniveau en/of organisatorische aspecten).

Om een nadere duiding te kunnen krijgen van mogelijke zoekrichtingen voor dergelijke resterende verschillen in de budgetniveaus tussen Amsterdam en de referenties is een aantal achtergrondgegevens per onderdeel verzameld. Het betreft hierbij handreikingen die in een volgende onderzoeksfase mogelijk verder uitgediept zouden kunnen worden, maar geen onderdeel uitmaken van deze eerste onderzoeksfase.

Bij deze achtergrondgegevens gaat het om:

- areaalgegevens in de vorm van aantallen (per wegoppervlakte) bij VRI's en openbare verlichting;
- kwaliteitsbeelden bij groen, verhardingen en straatreiniging (voor deze assets zijn arealen min of meer een ‘gegeven’ binnen de bestaande stedelijke structuur)¹³.

De gegevens die in dit verband voor Amsterdam zijn gebruikt, zijn aangeleverd door de gemeente. Per onderdeel wordt daarvoor naar de bron verwezen. Aan de referentiegemeenten is gevraagd om vergelijkbare achtergrondgegevens te leveren.

Aangezien in de referentiebudgetten reeds alle exogene factoren zijn meegenomen, gaat het bij de resterende verschillen om effecten van (afwijkende) eigen keuzes rond het voorzieningenniveau of de organisatie binnen Amsterdam.

---

3 Straatreiniging: vergelijking netto lasten Amsterdam met referentiegemeenten

algemeen

Bij dit onderdeel gaat het om de totale netto lasten¹⁴ voor straatreiniging, gladheidsbestrijding en graffiti-verwijdering. In dit onderzoek gaat het om daarbij om het beeld van de totale netto lasten, dat wil zeggen het bedrag aan algemene middelen dat de gemeenten inzetten, zonder dat er rekening wordt gehouden met doorbelastingen aan afvalstoffenheffing en/of rioolrecht.¹⁵ Wel wordt rekening gehouden met inkomsten wanneer er werkzaamheden voor derden worden verricht.¹⁶

In de uitgavenanalyse is gebleken dat er in de begroting van Amsterdam in 2014 nog een substantiële post apparaatslasten niet was uitgesplitst over de onderdelen binnen Iv3-functie 210. Het betrof daarbij de apparaatslasten van de (voormalige) stadsdelen West en Nieuw-West. Het deel van de lasten dat hierbin-

---

¹³ Deze component wordt impliciet ook meegenomen in de werking van de ijkpunten: veelal is de hoeveelheid areaal per inwoner wat lager in de meest dichtbebouwde steden, terwijl de intensiteit (en daarmee de kosten) van het gebruik per eenheid areaal juist hoger liggen.

¹⁴ Inclusief bedrijfsvoering/overhead.

¹⁵ In de praktijk gebeurt dit wel, maar in dit onderzoek gaat het om het vinden van een referentiebudget voor de lasten zonder dergelijke doorbelastingen.

¹⁶ Bijvoorbeeld het tegen betaling reinigen van bedrijfsterreinen.

nen voor straatreiniging relevant is, is gebaseerd op de informatie uit de separate begrotingen 2013 van deze stadsdelen, waarin wel een nadere specificatie is opgenomen¹⁷.

Op basis van de uitkomsten van de uitgavenanalyses voor zowel de gemeente Amsterdam als de referentiegemeenten, kan er een vergelijking worden gemaakt van het Amsterdamse lastenniveau voor het centrale analysejaar en dat van de referentiegemeenten voor straatreiniging (inclusief gladheidsbestrijding).

vergelijking met referentiegemeenten

In onderstaande tabel worden in het kader van deze vergelijking de volgende gegevens gepresenteerd:

- in kolom 1: de namen van de gemeenten: Amsterdam versus de referentiegemeenten;
- in kolom 2: de (gecorrigeerde) netto lasten straatreiniging op basis van de begrotingen 2014, uitgedrukt in een bedrag per inwoner (t.b.v. de relatieve vergelijkbaarheid van gemeenten).

Tabel 3.1: Overzicht netto lasten straatreiniging (incl. gladheidsbestrijding) ten opzichte van referentiegemeenten. Bedragen uitgedrukt in euro's per inwoner (begrotingen 2014).

Gemeenten	netto lasten straatreiniging
Amsterdam	72
Referentiegemeenten	67
Vershil	5

In bovenstaande tabel is te zien dat het netto lastenniveau van Amsterdam voor straatreiniging iets boven het gemiddelde niveau van de referentiegemeenten ligt (circa 5 euro per inwoner).

kwaliteit

Om enige nadere duiding van de achtergronden van deze budgettaire vergelijking te krijgen is nagevraagd om welke kwaliteitsniveaus (schoonniveau) het gaat bij Amsterdam en de referentiegemeenten op basis van CROW-normen.

Hieruit blijkt dat er in Amsterdam gemiddeld sprake is van schoonniveau B.¹⁸ Bij de meeste referentiegemeenten is dit ook het geval. Een enkel geval wijkt hiervan af (A-, B+ of B-).

Dit betekent dat er geen evident verschil is in het schoonniveau tussen Amsterdam en de referentiegemeenten, zodat dit ook geen directe verklaring oplevert voor het verschil in lastenniveau.

aanknopingspunten mogelijke verschillen

Als handreiking voor mogelijke andere verklaringen voor het verschil kan worden gewezen op de mogelijke relevantie van de volgende onderwerpen:

- kwaliteitsgebieden (buiten het centrumgebied¹⁹) en recente ontwikkelingen bezoekersaantallen²⁰;
- relatie met (wijze van) inzamelen huisvuil (organisatie met bakken, zakken of containers);
- (de mate van doorbelasting van) kosten van straatreiniging n.a.v. inzameling bedrijfsvuil en evenementen;
- overige verschillen in organisatie, waarbij gemeenten steeds meer 'smart'-oplossingen nastreven om het gewenste schoonniveau te realiseren (flexibel inzamelen om zwerfvuil tegen te gaan, op bepaalde momenten vegen, etc.).

¹⁷ Dit kon ook omdat de begroting van 2013 vrijwel overeenkwam met 2014 voor dit onderdeel.

¹⁸ Benchmark straatreiniging, stadsdelen Amsterdam, oktober 2014.

¹⁹ Met het centrumgebied is in het ijkpunt rekening gehouden, evenals met reguliere evenementen zoals Koningsdag e.d..

²⁰ Inclusief verblijfstoerisme. Overigens is de vraag in hoeverre extra bezoekers effect hebben op de veegfrequentie dan wel de hoeveelheid veegvuil.

---

4 Verhardingen: second opinion normbudget Amsterdam

algemeen

Voor het onderdeel verhardingen is gevraagd om een second opinion op het normbudget te geven middels een vergelijking met een referentiebudget. Het normbudget is binnen Amsterdam door het asset-management ontwikkeld. Het gaat in dit geval om het normbudget instandhouding verhardingen.²¹ Het referentiebudget is gebaseerd op de totale netto lasten van de referentiegemeenten, dat wil zeggen het bedrag aan algemene middelen dat deze gemeenten inzetten.²² Nadat er voor de referentiegemeenten een nadere uitgavenanalyse heeft plaatsgevonden, kan er een vergelijking worden gemaakt van het Amsterdamse normbudget met het referentiebudget.

vergelijking met referentiegemeenten

In onderstaande tabel worden in het kader van deze vergelijking de volgende gegevens gepresenteerd:

- in kolom 1: de namen van de gemeenten: Amsterdam versus de referentiegemeenten;
- in kolom 2: de (gecorrigeerde) netto lasten onderhoud en vervanging verhardingen op basis van de begrotingen 2014 van de referentiegemeenten uitgedrukt in een bedrag per inwoner (t.b.v. de relatieve vergelijkbaarheid van gemeenten) en het normbudget verhardingen van het asset-management binnen Amsterdam.

Tabel 4.1: Overzicht netto lasten verhardingen referentiegemeenten (begrotingen 2014) vergeleken met normbudget asset-management Amsterdam. Bedragen uitgedrukt in euro's per inwoner.

<i>Gemeenten</i>	<i>Budget instandhouding verhardingen</i>
<i>Amsterdam</i>	147
<i>Referentiegemeenten</i>	148
<i>Vershil</i>	-1

In bovenstaande tabel is te zien dat het netto lastenniveau van Amsterdam volgens het normbudget asset-management voor verhardingen op een vergelijkbaar niveau ligt als het gemiddelde van de netto lasten van de referentiegemeenten: 147 euro per inwoner versus 148 euro per inwoner.

Hierbij merken we wel op dat in het budget van de referentiegemeenten ook de lasten van bedrijfsvoering/overhead zijn inbegrepen. Het is niet geheel duidelijk of dit ook (volledig) het geval is in het normbudget vanuit het asset-management.

achtergronden

Om enige nadere duiding van de achtergronden van deze budgettaire vergelijking te krijgen is nader ingezoomd op het kwaliteitsniveau. Daarvoor zijn deze achtergrondgegevens opgevraagd bij zowel Amsterdam als de referentiegemeenten.

---

²¹ Bron: Concept voorstel referentiebudgetten verhardingen en groen, 8 juli 2014. Het gaat om het totaal van de referentiebudgetten verhardingen van de stadsdelen en de dienst IVV.

²² Het betreft derhalve een beeld exclusief parkeerinkomsten.

Voor het kwaliteitsniveau kan er aan de hand van de respons van de deelnemende gemeenten worden opgemerkt dat het gemiddelde (CROW)niveau in het normbudget van Amsterdam²³ met 'A-' iets hoger lijkt te liggen dan dat in de referentiegemeenten, waar het niveau B gangbaar is (en soms iets lager: B- tot C).

totaalbeeld

Op basis van de verkennende analyses in dit onderzoek lijkt er geen groot verschil op te treden tussen de referentiebudgetten en het Amsterdamse normbudget. Enerzijds is er in de normbudgetten rekening gehouden met een iets hoger kwaliteitsniveau, anderzijds lijkt (nog) niet alle overhead te zijn meegenomen.

5 Openbaar Groen: second opinion normbudget Amsterdam

algemeen

Voor het onderdeel Openbaar Groen is gevraagd om een second opinion op een normbudget dat binnen Amsterdam door het asset-management is ontwikkeld. Het gaat om het normbudget²⁴ voor onderhoud en planmatige vervanging van het openbaar groen, exclusief het Amsterdamse Bos en grote recreatiegebieden (recreatieschappen).

Nadat er voor de referentiegemeenten een nadere uitgavenanalyse heeft plaatsgevonden (eveneens exclusief grote recreatiegebieden), kan er een vergelijking worden gemaakt van het Amsterdamse normbudget en het referentiebudget. In dit onderzoek gaat het daarbij om het beeld van de totale netto lasten, dat wil zeggen het bedrag aan algemene middelen dat de gemeenten inzetten voor openbaar groen.

vergelijking met referentiegemeenten

In onderstaande tabel worden in het kader van deze vergelijking de volgende gegevens gepresenteerd:

- in kolom 1: de namen van de gemeenten: Amsterdam versus de referentiegemeenten;
- in kolom 2: de (gecorrigeerde) netto lasten Openbaar Groen op basis van de begrotingen 2014 van de referentiegemeenten uitgedrukt in een bedrag per inwoner (t.b.v. de relatieve vergelijkbaarheid van gemeenten) en het normbudget openbaar groen van het asset-management binnen Amsterdam.

Tabel 5.1: Overzicht netto lasten openbaar groen referentiegemeenten (begrotingen 2014) vergeleken met normbudget asset-management Amsterdam. Bedragen uitgedrukt in euro's per inwoner.

<i>Gemeenten</i>	<i>Budget openbaar groen</i>
<i>Amsterdam</i>	56
<i>Referentiegemeenten</i>	63
<i>Vershil</i>	-7

In bovenstaande tabel is te zien dat het netto lastenniveau van Amsterdam volgens het normbudget asset-management voor openbaar groen op een lager niveau ligt dan het gemiddelde van de netto lasten van de referentiegemeenten: 57 euro per inwoner versus 63 euro per inwoner.

²³ Opgave gemeente Amsterdam, Buiten in Beeld, heel 2013.

²⁴ Life cycle costs Groene Puccini, referentieraming huidige kwaliteit. Bron: Groene Puccini, kostenkengetallen en raming life cycle costs openbaar groen Amsterdam, 15 december 2014.

Hierbij merken we wel op dat in het budget van de referentiegemeenten ook de lasten van bedrijfsvoering/overhead zijn inbegrepen. Dit lijkt (nog) niet het geval te zijn in het norm-budget vanuit het assetmanagement.

achtergronden

Om enige nadere duiding van de achtergronden van deze budgettaire vergelijking te krijgen is nader ingezoomd op het kwaliteitsniveau. Daarvoor zijn deze achtergrondgegevens opgevraagd bij zowel Amsterdam als de referentiegemeenten.

Voor het kwaliteitsniveau kunnen er aan de hand van de respons van de deelnemende gemeenten geen duidelijke afwijkingen worden geconstateerd (gemiddeld CROW niveau B) met Amsterdam (gemiddeld iets lager dan B).²⁵

aanknopingspunten mogelijke verschillen

Als handreiking voor mogelijke andere verklaringen voor het verschil kan worden gewezen op de mogelijke relevantie van de volgende onderwerpen:

- inrichting areaal groen (keuze typen groen);
- organisatieverschillen bij onderhoud;
- lasten bedrijfsvoering/overhead.

---

6 Kademuren en bruggen: vergelijking netto lasten Amsterdam met referentiegemeenten

algemeen

Voor zowel de gemeente Amsterdam als de referentiegemeenten heeft een nadere uitgavenanalyse plaatsgevonden.

Hieruit blijkt dat er voor de onderdelen kademuren en vaste en niet bediende beweegbare bruggen onvoldoende aanknopingspunten zijn om – zowel bij Amsterdam als bij de referentiegemeenten – een duidelijk beeld van de feitelijke lasten uit de huidige administratie te halen. Daarom is er voor dit onderdeel in deze verkennende studie geen vergelijking te maken tussen de Amsterdamse lasten en die van referentiegemeenten.

relatie met ramingsfunctie

Het gaat bij dit type voorzieningen om relatief kapitaalintensieve objecten met veelal een unieke inpassing in de infrastructuur. Er is geen grote keuzevrijheid c.q. flexibiliteit om een object snel te verwijderen als het eenmaal aanwezig is.

Wanneer het wenselijk is om voor de ramingsfunctie een beter houvast te krijgen op de verdere ontwikkeling van de lasten is het van belang dat van de huidige objecten de feitelijke lasten in Amsterdam beter in beeld worden gebracht. Zodra dit administratief goed geregeld is, is er meteen een houvast voor de ontwikkeling van dergelijke lasten. Voor de bestaande voorraad objecten kan dit dan worden gemonitord. Voor nieuw te realiseren objecten worden veelal aparte investeringsbeslissingen genomen. Het effect daarvan op de jaarlijkse begrotingsruimte kan per geval worden geraamd en toegevoegd aan de bestaande monitor voor dit (specifieke) type assets.

---

²⁵ 342-006 bijl 13 Gr Puccini-LCC referenti Huidige Kwaliteit 2014 11 07.

7 Verkeerstekens en -lichten: vergelijking netto lasten Amsterdam met referentiegemeenten

algemeen

Bij een vergelijking met referentiegemeenten is bij dit onderdeel ingezoomd op de netto lasten voor verkeersregelinstallaties (VRI's)²⁶. In dit onderzoek gaat het om daarbij om het beeld van de totale netto lasten, dat wil zeggen het bedrag aan algemene middelen dat de gemeenten inzetten. Nadat er zowel voor de gemeente Amsterdam als de referentiegemeenten een nadere uitgavenanalyse heeft plaatsgevonden, kan een vergelijking worden gemaakt van het Amsterdamse lastenniveau voor het centrale analysejaar (begroting 2014) en dat van de referentiegemeenten.

Voor het onderdeel verkeerstekens zijn er momenteel onvoldoende aanknopingspunten om binnen de beschikbare doorlooptijd – zowel bij Amsterdam als bij de referentiegemeenten – een duidelijk beeld van de feitelijke lasten uit de huidige administratie te halen. Daarom is er voor dit onderdeel in deze verkennende studie geen vergelijking te maken tussen de Amsterdamse lasten en die van referentiegemeenten. Indien het voor de ramingsfunctie wenselijk wordt geacht om in de toekomst voor dit onderdeel wel over bruikbare inzichten in de feitelijke netto lasten te kunnen beschikken, is het advies om in de financiële administratie van Amsterdam dit onderdeel afzonderlijk te gaan registreren.

vergelijking met referentiegemeenten

In onderstaande tabel worden in het kader van deze vergelijking de volgende gegevens gepresenteerd:

- in kolom 1: de namen van de gemeenten: Amsterdam versus de referentiegemeenten;
- in kolom 2: de (gecorrigeerde) netto lasten VRI's op basis van de begrotingen 2014, uitgedrukt in een bedrag per inwoner (t.b.v. de relatieve vergelijkbaarheid van gemeenten).

Tabel 7.1: Overzicht netto lasten VRI's ten opzichte van referentiegemeenten. Bedragen uitgedrukt in euro's per inwoner (begrotingen 2014).

<i>Gemeenten</i>	<i>netto lasten VRI's</i>
<i>Amsterdam</i>	16
<i>Referentiegemeenten</i>	15
<i>Vershil</i>	1

In de bovenstaande tabel is te zien dat het netto lastenniveau van Amsterdam voor VRI's op een vergelijkbaar niveau ligt als het gemiddelde van de referentiegemeenten (circa 15 euro per inwoner).

achtergronden

Om enige nadere duiding van de achtergronden van deze budgettaire vergelijking te krijgen is nader ingezoomd op het aantal VRI's. Daarvoor zijn de areaalgegevens opgevraagd bij zowel Amsterdam als de referentiegemeenten. Hieruit blijkt dat er in Amsterdam²⁷ ongeveer evenveel VRI's per oppervlakte-eenheid weg zijn als in de referentiegemeenten. Ook op dit punt is er derhalve geen sprake van een afwijkend beeld.

²⁶ Het gaat hierbij alleen om de netto lasten voor VRI's (inclusief nieuwe gebieden) en niet om lasten voor verkeersinformatiesystemen (VIS).

²⁷ Opgave gemeente Amsterdam, invulsheet tbv areaal 2012-2014.

8 Openbare verlichting: vergelijking netto lasten Amsterdam met referentiegemeenten

algemeen

Voor het onderdeel openbare verlichting (inclusief stadsilluminatie) is - zowel voor de gemeente Amsterdam als de referentiegemeenten een nadere uitgavenanalyse uitgevoerd. Vervolgens kan er een vergelijking worden gemaakt van het Amsterdamse lastenniveau (centrale analysejaar begroting 2014) en dat van de referentiegemeenten. In dit onderzoek gaat het om daarbij om het beeld van de totale netto lasten, dat wil zeggen het bedrag aan algemene middelen dat de gemeenten hiervoor inzetten.

vergelijking met referentiegemeenten

In onderstaande tabel worden in het kader van deze vergelijking de volgende gegevens gepresenteerd:

- in kolom 1: de namen van de gemeenten: Amsterdam versus de referentiegemeenten;
- in kolom 2: de (gecorrigeerde) netto lasten openbare verlichting op basis van begrotingen 2014, uitgedrukt in een bedrag per inwoner (t.b.v. de relatieve vergelijkbaarheid van gemeenten).

Tabel 8.1: **Overzicht netto lasten openbare verlichting (incl. stadsilluminatie) ten opzichte van referentiegemeenten. Bedragen uitgedrukt in euro's per inwoner (begrotingen 2014).**

<i>Gemeenten</i>	<i>netto lasten openbare verlichting</i>
<i>Amsterdam</i>	33
<i>Referentiegemeenten</i>	24
<i>Vershil</i>	9

In bovenstaande tabel is te zien dat het netto lastenniveau van Amsterdam voor openbare verlichting duidelijk boven het gemiddelde niveau van de referentiegemeenten ligt (circa 9 euro per inwoner).

achtergronden

Om enige duiding van de mogelijke achtergronden van dit relatief omvangrijke verschil te krijgen, is op enkele punten nader ingezoomd.

Enerzijds is aan de gemeente Amsterdam gevraagd welk deel van de netto lasten betrekking heeft op stadsilluminatie. Het blijkt dat het hierbij om een relatief gering bedrag gaat, namelijk minder dan 1 euro per inwoner. Dit betekent dat het verschil nagenoeg geheel voor rekening van de overige openbare straatverlichting komt.

Anderzijds zijn er areaalgegevens opgevraagd bij zowel Amsterdam als de referentiegemeenten. Hieruit blijkt dat er in Amsterdam²⁸ relatief duidelijk meer lichtpunten (armaturen) per oppervlakte-eenheid weg (en per inwoner) zijn dan in de referentiegemeenten. Dit duidt er op dat het aantal lichtpunten relatief groter is. Daarnaast is ook het lastenbedrag per lichtpunt aanzienlijk hoger.

²⁸ Opgave gemeente Amsterdam, invulsheet tbv areaal 2012-2014.

aanknopingspunten mogelijke verschillen

Als handreiking voor mogelijke verklaringen voor het verschil kan worden gewezen op de volgende onderwerpen:

- relatief meer lichtpunten per eenheid weg (keuze intensiteit verlichting);
- hogere lasten per lichtpunt (type, onderhoudslasten, energie).

Aanbevolen wordt om met behulp hiervan na te gaan welke keuzes er relevant zijn ten aanzien van de hoeveelheid lichtpunten²⁹ en anderzijds ten aanzien van de gemiddelde kosten per lichtpunt (typen masten, typen armaturen, onderhoudslasten, energielasten e.d.).

---

²⁹ In een gemiddeld dichtbebouwde omgeving kan er aanleiding zijn om voor relatief meer lichtpunten. De mate waarin is echter deels een eigen keuze.